

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.23>

УДК 005.941;336.273.3; 005.336;332.146:330.322

М. П. Сахацький,

д. е. н, професор, професор кафедри менеджменту і маркетингу,

Одеська державна академія будівництва та архітектури;

професор кафедри менеджменту,

Одеський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8765-766X>

Г. М. Запша,

д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту,

Одеський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2657-9367>

М. Г. Чернов,

аспірант, Одеський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9520-8989>

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВНУТРІШНЬОГО
ТА ЗОВНІШНЬОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

*M. Sakhatskyi,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of
Management and Marketing,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture
H. Zapsha,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Management,
Odessa State Agrarian University
M. Chernov,
Postgraduate student, Odessa State Agrarian University*

**ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR INTERNAL
AND EXTERNAL INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT
OF RESOURCE POTENTIAL OF ENTERPRISES OF TERRITORIAL
COMMUNITIES**

У статті досліджено сутність категорії організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад. Виявлено наявність суттєвих відмінностей між адміністративними регіонами як за кількістю територіальних громад, так і за співвідношенням в них міських, селищних та сільських громад, що необхідно враховувати при формуванні організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств. Встановлено, що основним джерелом капітальних інвестицій виступають власні кошти підприємств та організацій, тоді як кошти державного та місцевих бюджетів, інвестиційних компаній та фондів, кредити банків та інші позики і джерела фінансування грають допоміжну роль; капітальні інвестиції у розвиток підприємств ґрунтуються на внутрішніх джерелах і практично не мають інвесторів-нерезидентів; органи державної влади, місцевого самоврядування та підприємств особливу

увагу повинні приділити нарощуванню зовнішнього інвестиційного забезпечення в силу його ресурсного потенціалу та можливостям просування на світовий ринок товарів та послуг територіальних громад. Сформульовано рекомендації стосовно масштабування внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад, що передбачає проведення комплексу заходів зі створення сприятливого в них інвестиційного клімату.

The article explores the essence of the category of organizational and economic mechanism of internal and external investment support for the development of the resource potential of enterprises of territorial communities, which is a set of organizational goals, principles, forms, structures, processes and functions, the relationship of which with economic levers and methods forms a holistic unity, the systemic quality of which is designed to ensure the expanded reproduction of business entities, the increase of regional resource potential, and the improvement of the quality of life of people in the relevant communities. Significant differences between administrative regions were identified both in the number of territorial communities and in the ratio of urban, settlement and rural communities, which must be taken into account when forming an organizational and economic mechanism for internal and external investment support for the development of the resource potential of enterprises. It has been established that the main source of capital investments is the own funds of enterprises and organizations, while funds from state and local budgets, investment companies and funds, bank loans and other loans and sources of financing play a supporting role; capital investments in the development of enterprises are based on internal sources and have practically no non-resident investors; state authorities, local governments and enterprises should pay special attention to increasing external investment support due to its resource potential and the opportunities for promotion of goods and services of territorial communities on the world market. Recommendations have been formulated regarding the scaling of internal and

external investment support for the development of the resource potential of enterprises of territorial communities, which involves carrying out a set of measures to create a favorable investment climate in them through: logistics infrastructure, transport infrastructure, energy infrastructure, information systems and technologies, telecommunications system, social sphere, entrepreneurial activity, public-private partnership, cooperation with international financial institutions.

Ключові слова: *організаційно-економічний механізм, інвестиційне забезпечення, зовнішні інвестиції, ресурсний потенціал, територіальні громади, розвиток підприємств.*

Keywords: *organizational and economic mechanism, investment support, external investments, resource potential, territorial communities, enterprise development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Актуальність дослідження організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад спричинюється загостренням конкуренції за інвестиційні ресурси між ринковими суб'єктами господарювання, громадами, галузями та господарськими комплексами в умовах широкомасштабної війни, руйнування поселенської мережі, інтенсивних міграційних процесів, економічної глобалізації, кластерної політичної диференціації держав, загроз світових пандемій та природно-кліматичних зрушень планетарного масштабу.

Дослідження організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад здійснюються згідно плану НДР кафедри менеджменту Одеського державного аграрного університету за темою:

«Забезпечення соціо-еколого-економічного розвитку агропромислового виробництва та сільських територій на засадах інноваційного менеджменту та маркетингу» з державним реєстраційним номером 0121U109628.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблема організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад висвітлюється вітчизняними та зарубіжними вченими досить різнопланово. Це стосується і зазначеної тематики загалом, і її окремих складових. Так, сутність і складові організаційно-економічного механізму досліджують Хоменко І. О., Волинець Л. М., Горобінська І. В. [1], Грещак М. Г., Гребешкова О. М., Коцюба О. С. [2], Парфентьева О., Гречан А., Безуглий А., Компанець К., Салімон О. [3], Трусова Н. В., Гривківська О. В., Болтянська Л. О. [4], Бондар В. Ю. [5], Насад Н. В., Таш Ф. [6], Дубина М. В., Забаштанський М. М. [7], Карачина Н. П., Вітюк А. В. [8] та інші вчені. Інвестиційне забезпечення розвитку підприємств територіальних громад висвітлюють Мацибора Т. В. [9], Баланюк І., Іваночко Б. [10], Герзанич В., Петрецький І. [11], Мацука В. М. [12] та інші дослідники. Системні наукові дослідження щодо розвитку ресурсного потенціалу територіальних громад широкому загалу представляють Малік М. Й., Забуранна Л. В. [13], Томашук І. В. [14], Швець А. А. [15], Гадзало Я. М., Лузан Ю. Я. [16], Шебанін В., Шебаніна О., Кормишкін Ю. [17] та інші дослідники-економісти. Попри численні напрацювання вчених з організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад, мають місце спірні та дискусійні наукові положення щодо сутності та змісту даного явища як цілісної єдності в умовах сучасної реальної економіки, процеси якої віддзеркалюються відповідною економіко-соціальною категорією, що актуалізують науково-прикладні дослідження за зазначеною тематикою.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціллю статті є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка науково-прикладних рекомендацій щодо організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідженнями встановлено, що організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад в силу своєї різнобічності, багатофункціональності та динамічності висвітлюється досить неоднозначно як цілісного економіко-соціального явища, так і в розрізі його структурних компонент. Певна теоретико-методична невизначеність стосовно досліджуваного явища породжує спірність в підходах щодо його надійного наукового супроводу. Так, вчені Хоменко І. О., Волинець Л. М. та Горобінська І. В. подають організаційно-економічний механізм в якості складної системи різноманітних економічних відносин та інструменту досягнення цілей підприємства [1, с. 87].

Поділяючи точку зору авторів вище наведеного дослідження щодо складності досліджуваного механізму як системи, варто вказати на те, що в даному твердженні домінує економічна складова, тоді як організаційна частина механізму залишається поза увагою. Це упущення дослідниками усувається після наведення підходів до трактування організаційно-економічного механізму іншими вченими та подається як: «... сукупність організаційно-економічних важелів, що впливають на економічні та організаційні параметри управління системою, яка сприяє формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу, отримання конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому» [1, с. 87-88]. Проте даному випадку сукупність важелів подається як управлінський механізм та залишає за poza його межами організаційні цілі, принципи, форми, структури, процеси та функції.

Дослідники Грещак М. Г., Гребешкова О. М. та Коцюба О. С., висвітлюючи внутрішній економічний механізм підприємства через його виробничо-організаційну та економічну структуризацію, вказують на те, що це механізм який, підзаряджаючись джерелом потреб та інтересів, спрямовує свій вплив на виробництво, насамперед на суб'єктів господарювання і їх взаємовідносини між собою, виступаючи в ролі каталізаторів зростання результативності використання ресурсів задля конкурентостійкості і прибутковості [2]. Погоджуючись з вагомістю впливу потреб споживачів на виробничо-господарську діяльність суб'єктів господарювання ринкової економіки, варто вказати на дискусійне твердження про властивість досліджуваного механізму виступати в якості каталізатора, що забезпечує зростання результативності використання ресурсів задля конкурентостійкості і прибутковості. Бо економічний механізм підприємства в реальній ринковій дійсності не завжди забезпечує господарюючому суб'єкту ріст результативності використання ресурсів, а також його конкурентну стійкість та прибутковість.

Вчені Парфентьева О., Гречан А., Безуглий А., Компанець К. та Салімон О. організаційно-економічний механізм розкривають з позицій стратегічного управління розвитком підприємств. В основу даного підходу дослідниками цілком справедливо закладається необхідність забезпечення результативної інвестиційної політики, що максимізує цінність ринкового суб'єкта для його акціонерів [3, с. 307-317]. Проте при висвітленні організаційно-економічного механізму спірним слід вважати авторське бачення, що передбачає протидію глобалізаційним процесам та орієнтує стратегічне управління розвитком підприємств в межах національної економіки. Поточний період, характерною рисою якого постає широкомасштабна війна внаслідок воєнного нападу на Україну з боку Російської Федерації, а також майбутній повоєнний розвиток вітчизняних підприємств, є досить переконливим аргументом значущості зарубіжних інвестицій, що покликані виводити за межі країни певні здобутки

господарювання відповідних ринкових суб'єктів. Орієнтація останніх на активізацію зовнішньоекономічної діяльності в повній мірі відповідає і стратегічним інтересам всього національного господарського комплексу.

Дослідниці Трусова Н. В., Гривківська О. В. та Болтянська Л. О. при висвітленні організаційно-економічного механізму розвитку підприємництва на сільських територіях цілком правомірно наголошують на важливості враховувати «... особистісний потенціал суб'єктів-підприємців, який характеризується суттєвими територіальними відмінностями» [4, с. 138]. Науково обґрунтованою постає авторська позиція щодо того, що «... організаційно-економічний механізм розвитку підприємництва слід здійснювати на засадах системного підходу» [4, с. 140]. Водночас, сутності багатофункціональних зв'язків підприємницьких структур із зовнішнім бізнес-оточенням та компонентному змісту досліджуваного організаційно-економічного механізму в статті достатньої уваги не приділяється.

При проведенні ідентифікації поняття «організаційно-економічний механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства» Бондар В. Ю. виокремлює два основні підходи до визначення організаційно-економічного механізму. Перший полягає в його трактуванні як сукупності управлінських методів та інструментів; другий – визначає його як систему управління. Проведене узагальнення існуючих підходів щодо тлумачення організаційно-економічного механізму дозволяє зробити власне авторське трактування: «... організаційно-економічний механізм можна визначити як систему взаємопов'язаних елементів, важелів та методів управління всередині підприємства, що функціонують для досягнення його конкурентних переваг найефективнішим способом» [5]. Проте в наведеній тут же схемі організаційно-економічного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств методи управління не знаходять свого відображення.

Дослідники організаційно-економічного механізму діяльності підприємства Насад Н. В. та Таш Ф. для з'ясування його сутності наводять існуючі трактування цього терміну різними вченими та показують наявні в

деяких із них суперечності. Важливим на цій основі постає авторське узагальнення щодо важливості вдосконалення системи формування корпоративного духу та організаційної культури в абсолютній більшості підприємств країни [6, с. 82-85]. Проте власне трактування та компонентний склад організаційно-економічного механізму підприємства в даному випадку дослідниками не наводиться.

Вчені Дубина М. В. та Забаштанський М. М. досліджують організаційно-економічний інструментарій стосовно розвитку житлового фонду в Україні. На підставі того, що організаційно-економічний інструментарій виступає невід'ємним елементом організаційно-економічного механізму, останньому як категорії цілком об'єктивно приділяється належна дослідницька увага з боку вчених. Наукова ґрунтовність наведеного ними організаційно-економічного механізму розвитку житлового фонду [7] дає підстави для прикладного використання цієї моделі в процесі внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку підприємств територіальних громад.

Водночас, варто вказати на те, що в цій моделі місцеположення важелів демонструє їх підсилюючу дію лише по відношенню до інструментів організаційно-економічного інструментарію. Тоді як важелі в змозі посилювати вплив і методів цього ж інструментарію й, відповідно, організаційно-економічного механізму в цілому.

Вчені Карачина Н. П. та Вітюк А. В. досліджують саму проблематику термінології предметно організаційно-економічного механізму. На основі наведених різних підходів вчених щодо визначення цієї категорії, дослідники дають власне авторське трактування: «... організаційно-економічний механізм є сукупністю організаційних, економічних і соціально-правових методів і засобів впливу на зростання виробництва та підвищення його ефективності, що забезпечують при даних конкретних умовах отримання кінцевого результату діяльності – максимальне задоволення потреб населення в конкурентоспроможній продукції з мінімальними затратами усіх

видів ресурсів» [8, с. 23-27]. Проте таке визначення організаційно-економічного механізму залишає за poza його межами організаційні цілі, принципи, форми, структури, процеси та функції.

Спірним у вище наведеному визначенні постає й те, що кінцевим результатом діяльності досліджуваного механізму є максимальне задоволення потреб населення. Бо на відміну від попиту, людські потреби не підлягають обмеженню та мають сталий тренд до постійного зростання. Тому навіть високоефективний організаційно-економічний механізм не в змозі максимально задовольнити потреби населення. Вітчизняна спроба побудови економіки та суспільства на засадах максимального задоволення потреб людини наочно продемонструвала ілюзорність та утопічність такого підходу.

Проведені дослідження показують, що організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад має багатокомпонентний, різнобічний, багатофункціональний та динамічний характер. Організаційну складову зазначеного механізму формують організаційні цілі, принципи, форми, структури та функції. Економічна складова забезпечує реалізацію основних економічних процесів, пов'язаних з виробництвом, розподілом, обміном і споживанням, включає важелі і методи прогнозування, планування, стимулювання, бюджетування, субсидування, фінансування, кредитування, ціноутворення, страхування, дотації, гранти, аналіз, контроль та інші як зовнішні, так і внутрішні засоби впливу на економічний розвиток підприємства та добробут його працівників.

Отже, організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад являє собою сукупність організаційних цілей, принципів, форм, структур, процесів та функцій, взаємозв'язок яких з економічними важелями та методами формує цілісну єдність, системна якість якої покликана забезпечувати розширене відтворення суб'єктів

господарювання, примноження регіонального ресурсного потенціалу, підвищення якості життя людей відповідних громад.

Згідно офіційних статистичних даних [18] на 01.01.2022 р. загальна кількість територіальних громад по регіонах України складала 1469 одиниць (табл. 1).

Таблиця 1. Кількість адміністративно-територіальних одиниць по регіонах

	Територіальні громади	Міста	Селища міського типу	Сільські населені пункти
Україна	1469	461	881	28369
АР Крим	–	16	56	947
Вінницька	63	18	29	1456
Волинська	54	11	22	1054
Дніпропетровська	86	20	45	1435
Донецька	66	52	131	1115
Житомирська	66	12	43	1613
Закарпатська	64	11	19	578
Запорізька	67	14	22	914
Івано-Франківська	62	15	24	766
Київська	69	26	30	1126
Кіровоградська	49	12	27	990
Луганська	37	37	109	780
Львівська	73	44	34	1850
Миколаївська	52	9	17	885
Одеська	91	19	33	1122
Полтавська	60	16	20	1803
Рівненська	64	11	16	999
Сумська	51	15	20	1454
Тернопільська	55	18	17	1023
Харківська	56	17	60	1674
Херсонська	49	9	31	656
Хмельницька	60	13	24	1414
Черкаська	66	16	14	824
Чернівецька	52	11	8	398
Чернігівська	57	16	29	1464
м. Київ	–	1	–	–
м. Севастополь	–	2	1	29

Джерело: сформовано на основі [18, С.11]

Згідно законодавства України об'єднана територіальна громада, адміністративним центром якої визначено місто, є міською територіальною громадою, центром якої визначено селище, - селищною, центром якої

визначено село, - сільською [19]. Відтак, абсолютна більшість територіальних громад – 68,6 % (1008 од.) є селищними та сільськими.

Максимальна кількість територіальних громад приходить на Одеську область – 91 од., або 6,2 % від їх загального числа в країні. На Одещині 72 громади є селищними та сільськими або 79,1 % від їх загальної кількості в регіоні. Отже в Одеській області селищних та сільських громад на 10,5 відсоткових пунктів більше ніж в середньому по Україні.

Дніпропетровська область за кількістю територіальних громад займає другу сходинку в Україні – 86 од., або 5,9 % від їх загального числа в країні. З них 66 громад – селищні та сільські, що складає 76,7 % від їх загальної кількості в даному регіоні. Це також перевищує (на 8,1 в. п.) частку селищних та сільських громад в середньому по країні.

Львівська область за кількістю територіальних громад також належить до лідерів в країні і займає третю сходинку в цьому рейтингу (73 од.), або 4,9% від їх загального числа в Україні. На Львівщині 29 громад є селищними та сільськими або 39,7 % від їх загальної кількості в регіоні. Отже, на противагу Одещині та Дніпропетровщині, у Львівській області селищних та сільських громад на 28,9 в. п. менше ніж в середньому по Україні.

Найменшу кількість територіальних громад в країні має Луганська область – 37 од., або 2,5 % від їх загального числа в Україні. За кількістю територіальних громад по країні серед аутсайдерів знаходяться Херсонська (49 од.) та Сумська області (51 од.). Відтак, наведені характеристики розміщення територіальних громад та їх належність до міських, селищних та сільських показує наявність суттєвих відмінностей між адміністративними регіонами, що необхідно обов'язково враховувати при формуванні організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку підприємств.

Згідно офіційних статистичних даних за січень-вересень місяці 2024 р. [20] обсяг капітальних інвестицій за всіма джерелами фінансування та всіма видами економічної діяльності в Україні становив 343425762 грн. З них

248646215 грн або 72,4 % приходить на власні кошти підприємств та організацій. Кошти державного бюджету в капітальне інвестування склали 35247097 грн, або 10,3 % від їх загального обсягу, місцевих бюджетів – 14420860 грн (4,2 %).

При цьому частка коштів інвесторів-нерезидентів є найменшою серед всіх наявних джерел капітальних інвестицій і складає всього 106210 грн або лише 0,03 % від загальної інвестиційної суми. Разом із кредитами банків-нерезидентів 4428182 грн (1,29 %), зовнішнє капітальне інвестування становить всього 1,32 % від всіх наявних джерел. Цей відсоток зовнішнього інвестування знаходиться в межах статистичної похибки.

Узагальнення стану поточного надходження капітальних інвестицій за всіма джерелами фінансування за всіма видами економічної діяльності дозволяє зробити узагальнюючий висновок про те, що організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад потребує удосконалення, насамперед, в частині залучення коштів інвесторів-нерезидентів, інвестиційних компаній та фондів, кредитів банків-нерезидентів та інших джерел фінансування.

Масштабування внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад передбачає проведення комплексу заходів зі створення сприятливого в них інвестиційного клімату. Тому організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення підприємств територіальних громад покликаний спрямовувати спільні зусилля відповідних суб'єктів господарювання та органів місцевого самоуправління на розвиток: логістичної інфраструктури, транспортної інфраструктури, енергетичної інфраструктури, інформаційних систем та технологій, телекомунікаційної системи, соціальної сфери, підприємницької діяльності, державно-приватного партнерства, співпраці з міжнародними фінансовими інститутами.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. 1.

Обґрунтовано, що організаційно-економічний механізм внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад являє собою сукупність організаційних цілей, принципів, форм, структур, процесів та функцій, взаємозв'язок яких з економічними важелями та методами формує цілісну єдність, системна якість якої покликана забезпечувати розширене відтворення суб'єктів господарювання, примноження регіонального ресурсного потенціалу, підвищення якості життя людей відповідних громад. 2. Виявлено наявність суттєвих відмінностей між адміністративними регіонами як за кількістю територіальних громад, так і за співвідношенням в них міських, селищних та сільських громад, що необхідно враховувати при формуванні організаційно-економічного механізму внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств. 3. Встановлено, що основним джерелом капітальних інвестицій виступають власні кошти підприємств та організацій, тоді як кошти державного та місцевих бюджетів, інвестиційних компаній та фондів, кредити банків та інші позики і джерела фінансування грають допоміжну роль; капітальні інвестиції у розвиток підприємств ґрунтуються на внутрішніх джерелах і практично не мають інвесторів-нерезидентів; органи державні влади, місцевого самоврядування та підприємств особливу увагу повинні приділити нарощуванню зовнішнього інвестиційного забезпечення в силу його ресурсного потенціалу та можливостям просування на світовий ринок товарів та послуг територіальних громад. 4. Сформульовано рекомендації стосовно масштабування внутрішнього та зовнішнього інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств територіальних громад, що передбачає проведення комплексу заходів зі створення сприятливого в них інвестиційного клімату. 5. Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають в науковому обґрунтуванні заходів щодо нарощування інвестиційного забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств

територіальних громад через залучення коштів інвесторів-нерезидентів, інвестиційних компаній та фондів, кредитів банків-нерезидентів та інших джерел фінансування.

Література

1. Хоменко І. О., Волинець Л. М., Горобінська І. В. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 1. С. 86-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>
2. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства. Київ : КНЕУ, 2001. 228 с.
3. Парфентьева О., Гречан А., Безуглий А., Компанець К., Салімон О. (). Організаційно-економічний механізм стратегічного управління розвитком підприємств у системі національної економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. №6(41). С. 307-317. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.251463>
4. Трусова Н. В., Гривківська О. В., Болтянська Л. О. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємництва на сільських територіях. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2022. №2 (46). С. 136-142.
5. Бондар В. Ю. Сутність поняття «організаційно-економічний механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства». *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6503> (дата звернення: 11.01.2025).
6. Насад Н.В., Таш Ф. Організаційно-економічний механізм діяльності підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3-4 (40). С. 82-85. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2733/2626> (дата звернення: 10.01.2025).
7. Дубина М. В., Забаштанський М. М. Організаційно-економічний інструментарій розвитку житлового фонду в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 54. DOI:10.32782/2524-0072/2023-54-21

8. Карачина Н. П., Вітюк А. В. Організаційно-економічний механізм: проблематика термінології. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 10. С. 23-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2011_10_7 (дата звернення: 08.01.2025).

9. Мацибора Т. В. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві України під час війни: нові виклики та загрози. *Економіка АПК*. 2023. Том 30. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202305010>

10. Баланюк І., Іваночко Б. Інвестиційне забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Аграрна економіка*. 2023. Т. 16. № 1-2. С. 91-98.

11. Герзанич В., Петрецький І. Економічна сутність та чинники впливу інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу на розвиток сільських територій. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2021. № 2(27). С. 175-187. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2\(27\).175-187](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2(27).175-187)

12. Мацука В. М. Сучасні тренди іноземного інвестування в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 12. С. 88-94. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.88>

13. Малік М. Й., Забуранна Л. В. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади. *Економіка АПК*. 2017. Том 24. № 7. С. 5-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_7_3 (дата звернення: 09.01.2025).

14. Томашук І. В. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 88-101.

15. Малік М. Й., Швець А.А. Роль підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції у розвитку сільських територій. *Економіка АПК*. 2021. Том 28. № 7, С. 50-62. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202107050>

16. Гадзало Я. М., Лузан Ю. Я. Удосконалення державного управління розвитком аграрного сектору економіки та сільських територій. *Економіка АПК*. 2020. № 11. С. 6-18.

17. Шебанін В., Шебаніна О., Кормишкін Ю. Впровадження принципів циркулярної економіки для сприяння розвитку сільських

територій. *Економіка АПК*. 2024. № 31(2). С. 51-59. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202402051>

18. Чисельність наявного населення України. Статистичний збірник. Київ : Держ. служба статистики України, 2022. 82 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/05/zb_Nas.pdf (дата звернення: 09.01.2025).

19. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 10.01.2025).

20. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за видами економічної діяльності у 2024 році. Київ : Держ. служба статистики України, 2024. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 11.01.2025).

References

1. Khomenko, I.O. Volynets, L.M. and Horobinska, I.V. (2023), "Organizational and economic mechanism of the functioning and development of enterprises", *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, vol. 1, pp. 86-92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>

2. Hreshchak, M.H. Hrebeshkova, O.M. and Kotsiuba, O.S. (2001), *Vnutrishnii ekonomichnyi mekhanizm pidpriemstva* [Internal economic mechanism of the enterprise], KNEU, Kyiv, Ukraine.

3. Parfientieva, O. Hrechan, A. Bezuhlyi, A. Kompanets, K. and Salimon O. (2022), "Organizational and economic mechanism of strategic management of enterprise development in the system of the national economy", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6(41), pp. 307-317. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.251463>

4. Trusova, N.V. Hryvkivska, O.V. and Boltianska, L.O. (2022), "Organizational and economic mechanism of entrepreneurship development in rural areas", *Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)*, vol. 2 (46), pp. 136-142.

5. Bondar, V. (2018), "The essence of the concept "organizational and economic mechanism of management of foreign economic activity of the

enterprise””, Efektyvna ekonomika, vol. 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6503> (Accessed 11.01.2025).

6. Nasad, N.V. and Tash, F. (2022), “Organizational and economic mechanism of enterprise activity”, Ekonomika. Menedzhment. Biznes, vol. 3-4 (40), pp. 82-85. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2733/2626> (Accessed 10.01.2025).

7. Dubyna, M.V. and Zabashtanskyi, M.M. (2023), “Organizational and economic tools for the development of housing stock in Ukraine”, Ekonomika ta suspilstvo, vol. 54. DOI:10.32782/2524-0072/2023-54-21

8. Karachyna, N.P. and Vitiuk, A.V. (2011), “Organizational and economic mechanism: terminology issues”, Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini, vol. 10, pp. 23-27, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2011_10_7 (Accessed 08.01.2025).

9. Matsybora, T. V. (2023), “Investment activity in agriculture in Ukraine during the war: new challenges and threats”, Ekonomika APK, vol. 30, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202305010>

10. Balaniuk, I. and Ivanochko, B. (2023), “Investment support for the socio-economic development of territorial communities”, Ahrarna ekonomika, vol. 16, no. 1-2, pp. 91-98.

11. Herzanych, V. and Petretskyi, I. (2021), “Economic essence and factors of the influence of infrastructure support of the innovation and investment process on the development of rural areas”, Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist, vol. 2(27), pp. 175-187. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2\(27\).175-187](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.2(27).175-187)

12. Matsuka, V.M. (2023), “Modern trends in foreign investment in Ukraine”, Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 12, pp. 88-94. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.88>

13. Malik, M.Y. and Zaburanna, L.V. (2017), “Development of rural areas in the context of decentralization of power”, Ekonomika APK, vol. 24, no. 7, pp. 5-14, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_7_3. (Accessed 09.01.2025).

14. Tomashuk, I.V. (2021), "Development of rural areas in the context of decentralization government in Ukraine", Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia, vol. 32 (71), no. 4, pp. 88-101.
15. Malik, M.Y. and Shvets, A.A. (2021), "The role of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration in the development of rural areas", Ekonomika APK, vol. 28, no. 7, pp. 50-62. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202107050>
16. Hadzalo, Ya.M. and Luzan, Yu.Ya. (2020), "Improving public administration of the development of the agrarian sector of the economy and rural areas", Ekonomika APK, vol. 11, pp. 6-18.
17. Shebanin, V. Shebanina, O. and Kormyshkin, Yu. (2024), "Implementing the principles of the circular economy to promote the development of rural areas", Ekonomika APK, vol. 31 (2), pp. 51-59. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202402051>
18. State Statistics Service of Ukraine (2022), "The size of the current population of Ukraine", available at: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/05/zb_Nas.pdf (Accessed 09.01.2025).
19. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On the voluntary unification of territorial communities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (Accessed 10.01.2025).
20. State Statistics Service of Ukraine (2024), "Capital investments by sources of financing by types of economic activity in 2024", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 11.01.2025).

Стаття надійшла до редакції 15.01.2025 р.